

„SŁOWNICZEK BEZPIECZNEGO INTERNETU”.

Adres e-mail: wirtualne miejsce, do którego dostarczane są wiadomości e-mail. Adres e-mail składa się z dwóch części oddzielonych od siebie symbolem @.

Akronim: to skrót, na który składają się pierwsze litery danego słowa lub wyrażenia. Akronimy wykorzystywane są w rozmowach na czatach w celu szybszej komunikacji z drugą osobą. przykładami akronimów są LOL, CU, BCW.

Alarm: to małe okienko pojawiające się na ekranie, które przekazuje ci informacje bądź ostrzega, że wykonanie danej operacji może być szkodliwe. Okienka tego rodzaju mogą się pojawić, gdy będziesz otwierał e-mail lub też kiedy twój komputer zostanie przeskanowany przez system antywirusowy.

Antywirus: program komputerowy, którego celem jest identyfikowanie, izolowanie, blokowanie i niszczenie wirusów oraz złośliwego oprogramowania. program antywirusowy skanuje pliki w celu znalezienia wirusów, a następnie lokalizuje pliki, które mogły zostać zainfekowane.

Autor: to osoba, która jest twórcą danego dzieła literackiego, filmu, oprogramowania, itd. Wszystko co zostało stworzone przez autorów, podlega ochronie prawnej i nie może być w sposób nielegalny powielane i rozpowszechniane.

Awatar: to profil użytkownika w świecie wirtualnym oraz w grach internetowych, przedstawiony za pomocą nazwy użytkownika i jego zdjęcia, ikony czy też trójwymiarowej postaci.

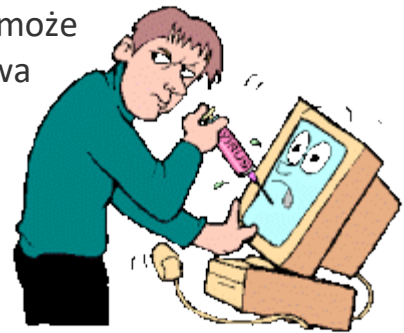
Blog: to krótka wersja pamiętnika internetowego. Jest to strona internetowa uaktualniana każdego dnia przez jedną osobę lub grupę osób o nowe teksty, zdjęcia, pliki wideo lub linki.

Blogowanie: czynność pisania lub uaktualniania informacji zawartych w blogu.

CD-ROM: akronim angielskich słów ?compact disc read-only memory?. Jest to płyta, na której nie można nic nagrać, zawierająca informacje, które nadają się do odczytu jedynie w komputerze. Na płytach CD-ROM często sprzedawane jest oprogramowanie komputerowe.

Cookie (ciasteczko): to identyfikator, jaki strona internetowa może przydzielić użytkownikowi. przeglądarka internetowa zapamiętuje otrzymywane cookie i pozwala stronie je sprawdzać przy kolejnych wizytach. Dzięki temu można łatwo identyfikować użytkownika i tworzyć dostosowane dla niego strony. Ma to duże znaczenie w przypadku dokonywania zakupów w internecie. W przypadku odrzucenia cookie, niektóre ze stron mogą przestać poprawnie działać.

Crack: czynność kopiowania w sposób nielegalny oprogramowania poprzez łamanie kodu zabezpieczającego oprogramowanie przed nielegalnym kopiowaniem.

Cracker: osoba, która nielegalnie i ze złymi intencjami włamuje się do innych komputerów.

Czat room (chat room, pokój czatowy): to najczęściej strona www pozwalająca na komunikowanie się z innymi osobami w czasie rzeczywistym. Ludzie z całego świata spotykają się w czat roomach, aby korzystając z klawiatury porozmawiać na różne tematy. Jeżeli Wasze dziecko korzysta z czat roomu, upewnijcie się, że taki czat room przeznaczony jest dla dzieci w jego wieku oraz że rozmowy są kontrolowane przez moderatorów.

Czat: jednoczesne komunikowanie się z drugą osobą korzystającą z internetu za pomocą pisemnych wiadomości. W tym celu wykorzystywane są przeglądarki internetowe i komunikatory internetowe takie jak Gadu-Gadu, Googletalk, AiM, Skype, MSN.

Dane osobowe: wszelkiego rodzaju informacje związane z daną osobą. Jeżeli ktoś chce zapisać nasze dane osobowe, musimy wiedzieć do czego ich potrzebuje.

Dzwonek: dźwięk jaki wydaje telefon komórkowy, zanim zostanie odebrana rozmowa przychodząca. istnieje szeroka gama różnych dzwonek i muzyki, które można pobrać na telefon, najczęściej po uiszczeniu opłaty.

E-mail (poczta elektroniczna): to rodzaj pisemnej komunikacji w sieci, pozwalającej na wysyłanie wiadomości razem z załącznikami takimi jak teksty, zdjęcia oraz pliki audio i wideo.

Emotikonka: obraz, ikonka, które niosą ze sobą uczucia bądź emocje, np. uśmiech. Symbolami stosowanymi do tworzenia emotikonki są symbole umieszczone na klawiaturze, znaki przestankowe oraz innego rodzaju gotowe symbole, z których najczęściej korzystamy w czat roomach, korzystając z komunikatorów internetowych czy też wysyłając wiadomości tekstowe z telefonu komórkowego.

Filtr antyspamowy: rodzaj aplikacji, której celem jest niedopuszczenie do przesłania spamu pocztą e-mail.

Filtr rodzinny: program, którego celem jest kontrola dostępu do informacji lub usług internetowych, wykorzystywany do ostrzegania użytkownika o niebezpiecznych stronach www i do ich blokowania. Filtr zapamiętuje również odwiedzane strony i pozwala na kontrolę czasu dostępu do komputera i internetu. Filtry mogą być zainstalowane na pojedynczych komputerach, a także na serwerach oraz np. w telefonach z dostępem do internetu.

Firewall: rodzaj sprzętu (zainstalowanego w routerze) bądź rodzaj oprogramowania (zainstalowanego na naszym komputerze), którego celem jest zablokowanie dostępu niepożądanych osób (np. hackerów) do danych zgromadzonych na komputerze.

Flaming: wrogie i obraźliwe zachowanie w stosunku do innych użytkowników sieci. Ma ono miejsce zazwyczaj w przypadku czatów (ang. internet relay chat ? irc), a niekiedy występuje także w e-mailach.

Folder spamu: miejsce w e-mailowej skrzynce odbiorczej, w którym znajdują się e-maile uważane przez nas za spam.

Folder: to jednostka w systemie porządkowania plików, zawierająca kilka plików i/ lub inne katalogi. Foldery, które zawierają zazwyczaj kilka plików, wykorzystywane są do porządkowania informacji zawartych w plikach.

Formularz (formularz internetowy): sformatowany dokument zawierający puste pola, które należy wypełnić tekstem. Formularz elektroniczny może już zawierać wpisany tekst lub należy wybrać go z rozwijanej listy. po złożeniu formularza dane w nim zawarte są wysyłane automatycznie do bazy danych.

Forum: internetowa grupa dyskusyjna, której członkowie mają podobne zainteresowania i wymieniają się poglądami na różne tematy.

Freeware: oprogramowanie dostępne za darmo, na co zgodę wyraził właściciel praw autorskich.

Gra komputerowa: gra stworzona przez informatyków, w którą można grać na komputerze. Gra internetowa (on-line) to gra, w którą można grać jedynie wówczas, gdy połączymy się z internetem. Gry on-line umożliwiają interakcję między graczami.

Grooming: to działania osoby dorosłej, która przy użyciu czat roomów (i innych środków komunikacji dostępnych w internecie) stara się nakłonić dziecko do kontynuacji znajomości w formie spotkania w świecie rzeczywistym, z intencją jego seksualnego wykorzystania.

Grupa dyskusyjna: zobacz definicję słowa forum.

Hacker: osoba włamująca się do zabezpieczonych systemów komputerowych, łamiąca kody zabezpieczające (zobacz ?cracker?). W kręgach informatyków terminem tym określa się osobę będącą entuzjastą komputerów, zdobywającą wiedzę, lecz nie czyniącą świadomie szkód.

Hasło: tajny ciąg liter, znaków i liczb umożliwiający dostęp do komputera, dokumentu, konta lub programu. Służy jako zabezpieczenie przed dostępem do naszego komputera i danych nieupoważnionym osobom.

Hotline: telefoniczne bądź internetowe wsparcie dla osób, które zgłaszają strony internetowe zawierające szkodliwe bądź nieprawdziwe treści. Hotline muszą posiadać ściśle określone procedury przyjmowania zażaleń. Wspieraniem hotline?u zajmuje się rząd, firmy, organizacje i stróże prawa. W Polsce w ramach projektu Saferinternet.pl działa hotline Dyżurnet .pl (www.dyzurnet.pl).

Infolinia: dostępna w wielu krajach usługa e-mailowa bądź telefoniczna, koordynowana przez organizacje zajmujące się pomocą dzieciom bądź też przez krajowe punkty kontaktowe różnego programu insafe. pozwala ona dzieciom zgłaszać informacje na temat niezgodnych z prawem i szkodliwych treści w sieci oraz informować na temat ich negatywnych doświadczeń związanych z korzystaniem z technologii informatycznych.

Internet: ogólnosiwiatowa i ogólnodostępna sieć połączonych ze sobą komputerów, pozwalająca na transmisję danych i wymianę plików. Obejmuje mniejsze sieci krajowe, akademickie, biznesowe oraz rządowe, pozwalające na korzystanie z usług takich jak przekazywanie informacji, wysyłanie e-maili, uczestniczenie w czatach czy też przesyłanie plików.

Junk e-mail (spam): niechciane, prawie jednakowe e-maile, wysyłane do nas z wielu skrzynek pocztowych. często w ten sposób wysyłane są materiały reklamowe.

Kamera internetowa: kamera służąca do przesyłania obrazów i dźwięków za pomocą internetu. Wykorzystywana jest w czasie czatu, wysyłania wiadomości w czasie rzeczywistym czy też w czasie wideo-konferencji. Kamery internetowe to kamery cyfrowe, które nieustannie bądź w pewnych odstępach czasu wysyłają obraz na serwer.

Katalog: jednostka służąca do porządkowania dokumentów i plików w komputerze, wykorzystując do tego celu foldery. Katalogi znajdują się m.in. w folderach takich jak ?Moje dokumenty? czy ?Moje obrazy?.

Komunikacja w czasie rzeczywistym (ang. instant messaging): rodzaj natychmiastowej komunikacji elektronicznej pomiędzy dwoma lub większą liczbą użytkowników. Wysyłanie wiadomości w czasie rzeczywistym pozwala na kontaktowanie się jednocześnie z kilkoma osobami. Jeżeli osoby znajdujące się na twojej liście kontaktów są on-line, użytkownik danego rodzaju komunikatora internetowego jest o tym automatycznie informowany.

Konto: służy do identyfikacji twojej osoby, kiedy korzystasz z komputera, lub z różnego rodzaju usług internetowych. W tym celu powinieneś ustalić swoją nazwę użytkownika oraz hasło

Kontrola rodzicielska: zobacz definicję ustawień rodzinnych

Koń trojański (trojan): złośliwy program, który może zostać zainstalowany na twoim komputerze, kiedy będziesz wykonywał z pozoru nieszkodliwe operacje, takie jak np. granie w gry. trojany nie rozprzestrzeniają się na komputery, lecz poszukują danych lub je niszczą. Mogą one również skasować lub wykraść informacje zapisane na twardym dysku komputera.

Kosz: katalog zlokalizowany na naszym komputerze, w którym znajdują się usunięte pliki, zanim zostaną całkowicie skasowane. Należy regularnie usuwać stare i nieprzydatne pliki z kosza, aby zwolnić miejsce na twardym dysku, czyli miejscu gdzie zapisywane są wszystkie dokumenty dostępne na naszym komputerze.

Kradzież tożsamości: kradzież danych osobowych danej osoby (np. imienia i nazwiska, daty urodzenia, numeru karty kredytowej) w celu wykorzystania ich w sposób niezgodny z prawem.

Link: odnośnik do dokumentu, który umieszczony jest w sieci (np. strona internetowa, dokument tekstowy, zdjęcie). Klikając w link automatycznie otworzysz nową stronę internetową. pliki tekstowe mają zazwyczaj kolor niebieski i są podkreślone, mogą być jednak w każdym kolorze i nie zawsze muszą być podkreślone. Zdjęcia mogą także służyć jako linki do innych stron internetowych.

Lista kontaktów: zbiór kontaktów wykorzystywanych przez programy obsługujące pocztę e-mail oraz komunikatory internetowe, gry czy też telefony komórkowe. Do listy kontaktów można dodawać, usuwać lub odrzucać nowe osoby.

Malware (badware): skrót od angielskich słów 'malicious software' (pol. złośliwe oprogramowanie), odnoszący się do oprogramowania mającego na celu zniszczenie

dokumentów zapisanych na komputerze bez informowania o tym właściciela komputera. Malware obejmuje wirusy, robaki, konie trojańskie, spyware, nieuczciwe oprogramowanie typu adware oraz inne szkodliwe dla naszego komputera oprogramowanie.

Manipulowanie: proces zmiany zdjęcia, pliku lub ilustracji w sposób jawny lub ukryty. Obecnie istnieje wiele narzędzi, które służą do zamiany treści danej strony internetowej czy danych, co skutkować może niechcianymi konsekwencjami.

MP3: to plik z muzyką zapisany w specjalnym formacie. plik Mp3 jest mniej więcej 10 razy mniejszy niż oryginalny plik audio, a jakość dźwięku nie odbiega od jakości odbioru płyty CD. Z racji swojego małego rozmiaru i dobrej jakości dźwięku, pliki Mp3 stały się bardzo popularnym sposobem przechowywania muzyki zarówno w komputerach, jak i różnego typu przenośnych odtwarzaczach.

Nazwa użytkownika (nazwa ekranowa): synonim imienia użytkownika pojawiający się na monitorze. Określa on użytkownika danej usługi internetowej i jest wybierany przez użytkownika sieci. Używany jest w listach kontaktowych, czat roomach. Jeżeli dobrze wybierzemy swój nickname, możemy chronić swoją

Net (Sieć): skrót od słowa internet.

Netykieta: zbiór zasad zachowania się w internecie.

Nickname (nick): zobacz Nazwa użytkownika.

Osprzęt (hardware): części składowe komputera. Zaliczyć do nich możemy płytę główną, twarde dyski oraz pamięć RAM, które często określane są terminem komponentów. Na osprzęt składają się także monitory, klawiatury, drukarki, i inne urządzenia, tzw. peryferia.

Oprogramowanie próbne (testowe): oprogramowanie, które można wypróbować zanim postanowimy je kupić. próbne wersje zazwyczaj nie różnią się od pełnych wersji oprogramowania, można z nich jednak korzystać jedynie przez określony czas np. 30 dni, lub określoną ilość razy np. 10 uruchomień.

P2P (ang. peer-to-peer): jeden ze sposobów wymiany plików w sieci, pozwalający osobom podłączonym do sieci na wymianę plików poprzez ich pobieranie i wysyłanie jednocześnie. Ze względu na charakter większości wymienianych plików (nielegalne kopie muzyki, filmów i oprogramowania), sieci p2p są postrzegane jako potencjalne źródło naruszeń praw autorskich i zagrożeń, takich jak wirusy i malware.

Pamięć przenośna, pendrive, pamięć Flash-USB: pojemna pamięć przenośna z wtyczką USB. Pamięć przenośna zajmuje zazwyczaj niewiele miejsca, jest lekka i łatwo ją przenosić z miejsca na miejsce. Można na niej m.in. zapisywać i kasować pliki takie jak dokumenty, zdjęcia.

Phishing: to przesyłanie wiadomości, które rzekomo pochodzą z godnych zaufania źródeł np. banków. Wyłudzenie poufnych informacji osobistych (np. haseł lub szczegółów karty kredytowej) przez podszywanie się pod godną zaufania osobę lub instytucję, której te informacje są pilnie potrzebne.

Plik komputerowy: zbiór danych (tekst, grafika, dźwięk), które zapisywane są na komputerze pod swoją własną nazwą. pliki komputerowe to w dzisiejszym świecie odpowiednik dokumentów papierowych, które znajdowały się w biurach i w bibliotekach.

Pobierać (ściągać, downloadować): czynność odnosząca się do procesu jakim jest kopiowanie pliku z Internetu do komputera.

Połączenie internetowe: połączenie, którego używają użytkownicy sieci, aby korzystać z internetu. Są różne metody połączenia z internetem jak: łącza stałe (operatorzy telewizji kablowej, sieci osiedlowe) połączenia bezprzewodowe (WiFi, komórkowe GPRS/EDGE/3G, łącza satelitarne), linie telefoniczne (dial-up i xDSL).

Pornografia dziecięca: pornografia dziecięca jest pod względem prawnym definiowana różnie w różnych krajach. Jedną z definicji określa terminem pornografii dziecięcej zdjęcia, obrazy, filmy, które w widoczny sposób przedstawiają osobę małoletnią w trakcie czynności seksualnej.

Portale społecznościowe (ang. social networking sites): witryny (portale) internetowe pozwalające na wymianę poglądów oraz rozmowę na temat wspólnych zainteresowań członków danej wspólnoty. Każdy z członków posiada swoje konto i może korzystać z różnego rodzaju narzędzi internetowych, takich jak np. umieszczanie w sieci zdjęć, dokumentów, wysyłanie wiadomości czy też uczestniczenie w czatach. Korzystanie z wielu portali społecznościowych jest zabronione dla dzieci poniżej 13 roku życia, a liczne portale społecznościowe posiadają funkcję tworzenia bezpiecznych profili użytkowników.

Prawa autorskie (copyright): prawa danej osoby do pomysłu, dzieła lub informacji. Symbol © jest ogólnie przyjętym znakiem oznaczającym prawa autorskie

Profil użytkownika: zestaw informacji opisujący użytkownika oprogramowania, strony internetowej bądź innego rodzaju narzędzia komputerowego. Obejmuje on zazwyczaj informacje takie jak nazwa użytkownika, hasło oraz pozostałe dane personalne (np. data urodzenia, zainteresowania).

Profil: w portalach społecznościowych, komunikatorach, czatach i grach internetowych profilem określa się informacje na temat użytkownika. profile tworzone są przez użytkowników sieci i mogą być one prywatne bądź dostępne dla innych osób.

Program antyspyware, program antywirusowy: to programy, które zwalczają spyware lub wirusy. programy takie skanują wszystkie pobierane z internetu pliki, a następnie blokują te, które mogą być niebezpieczne dla komputera i jego użytkowników.

Program komputerowy (oprogramowanie, software): składa się z uporządkowanej sekwencji instrukcji pozwalających na korzystanie z komputera, które napisane zostały przez programistów komputerowych. Oprogramowanie, które kupujemy, zapisywane jest najczęściej na płytach CD lub DVD.

Prywatność: zdolność osoby lub grupy do kontrolowania przepływu informacji na ich własny temat, jednocześnie pozwalająca na częściowe ujawnienie informacji o sobie. prywatność jest czasami łączona z anonimowością, czyli pragnieniem pozostania niezauważonym przez innych.

Prywatne dane: wszelkie informacje dotyczące pojedynczych osób lub całych grup, które nie powinny zostać upublicznione. Kiedy coś jest dla jednej osoby sprawą prywatną, zazwyczaj traktujemy to jako coś specjalnego i jesteśmy na tym punkcie bardzo wrażliwi.

Przeglądarka: program komputerowy wykorzystywany do oglądania stron internetowych. Do najbardziej popularnych przeglądarek internetowych należą Mozilla Firefox, Opera, internet explorer, Safari. Najnowsze wersje przeglądarek zawierają zaawansowane funkcje kontroli rodzicielskiej.

Przemoc w sieci: odnosi się do stosowania przemocy w mediach elektronicznych, najczęściej w komunikatorach, czatach i e-mailach. poprzez przemoc w sieci rozumieć należy powtarzające się akty przemocy, groźby, wygłaszanie uwag na tle seksualnym oraz wygłaszanie negatywnych komentarzy na temat danej osoby. Osoby znęcające się nad innymi często publikują dane kontaktowe do osób, które prześladują, a niekiedy nawet przybierają ich tożsamość, ośmieszając lub zniesławiając swoje ofiary.

Robak (worm): specjalny rodzaj wirusa, który rozprzestrzenia się przez internet. Jego celem jest zniszczenie naszych dokumentów, zamykanie komputera czy też spowalnianie szybkości przesyłu danych przez Internet.

Sieć WWW: skrót od angielskiego słowa World Wide Web. Jest to zestaw plików i dokumentów internetowych sformatowanych w formacie HTML, zawierających linki do

innych plików i dokumentów takich jak np. grafika, pliki audio czy wideo. Sieć WWW jest częścią internetu.

Shareware - rodzaj licencji programu komputerowego, który jest rozpowszechniany bez opłat z pewnymi ograniczeniami lub z niewielkimi opłatami do wypróbowania przez użytkowników. Czasami po okresie próbnym (wersja trial) lub po określonej liczbie uruchomień (limit uruchomień) za taki program trzeba płacić lub zrezygnować z korzystania z niego.

Spam: niechciane wiadomości e-mail, zazwyczaj o charakterze handlowym, które wysyłane są w dużych ilościach. Spamowanie to jedno z najczęstszych nadużyć stosowanych w internecie.

Spyware: złośliwe oprogramowanie, które załączone jest do plików pobranych z sieci. Spyware instaluje się samoczynnie i monitoruje wszystko to, co robimy na komputerze, a następnie wysyła informacje na ten temat do innych osób. Są to zazwyczaj różnego rodzaju firmy zainteresowane poznaniem profili użytkowników sieci w celu wysyłania im reklam lub innych informacji. Informacje tego rodzaju są też często wysyłane do crackerów, którzy chcą mieć dostęp do naszych prywatnych plików i danych.

STEALWARE - (z ang. stealing software - oprogramowanie okradające) służy do okradania użytkowników z pieniędzy.

Strona główna: strona internetowa, która pojawia się automatycznie, kiedy uruchomimy przeglądarkę internetową. Termin ten jest także stosowany do określania strony głównej danej strony internetowej (zobacz definicja).

Szkodliwe treści: zdjęcia, teksty, dokumenty, których treść może być szkodliwa. Przykładem szkodliwych treści mogą być zdjęcia przedstawiające przemoc.

Transfer pliku: proces wysyłania pliku z jednego komputera na drugi. Z punktu widzenia użytkownika sieci proces ten utożsamiany jest z pobieraniem plików z sieci (ang. downloading) oraz umieszczaniem plików w sieci (ang. uploading).

Trial – rodzaj licencji na programy komputerowe polegający na tym, że można go używać przez z góry ustalony czas (od 7 do 90 dni). Programy na tej licencji są w pełni funkcjonalne. Po upływie ustalonego czasu, jedyną rzeczą, na którą pozwoli program to rejestracja albo usunięcie z dysku twardego.

Ustawienia bezpieczeństwa (profilu): opcje bezpieczeństwa związane z naszym profilem w internecie (zobacz definicję). Zazwyczaj opcje odnoszą się do otwierania zdjęć i plików

oraz określenia bezpiecznych źródeł otrzymywania danych. Ustawienia bezpieczeństwa stosowane są w przypadku dostępu do treści przeznaczonych dla dorosłych.

Ustawienia prywatności: zestaw ustawień stopnia prywatności naszego konta, które można edytować w celu zwiększenia poziomu naszej prywatności. celem jest nie ujawnianie danych osobowych, cookies, itd.

Ustawienia rodzinne (kontrola rodzicielska): ustawienia przeglądarki i innych narzędzi internetowych, mające na celu m.in. filtrowanie treści oglądanych przez dzieci, ograniczanie ilości czasu, jaki dzieci mogą spędzać przed komputerem.

Uzależnienie od sieci - część użytkowników Internetu angażuje się w pozostawanie w Sieci w sposób nadmierny i nieopanowany, co przybiera charakter zaburzenie zachowania i procesów samokontroli o cechach uzależnienia

Wirus: rodzaj szkodliwego kodu bądź złośliwego oprogramowania, które działa na komputerze. Zazwyczaj wirusy są w załącznikach do e-maili, możliwe jest także zakażenie komputera poprzez przenośne nośniki pamięci (pendrive, płyty CD).

Wyszukiwarka: strona przeznaczona do poszukiwania informacji na stronach internetowych. Najbardziej popularną wyszukiwarką jest Google. Wyszukiwarki posiadają zaawansowane opcje dotyczące bezpieczeństwa korzystania ze stron WWW.

Załącznik: to plik, który wysyłany jest razem z e-mailem. często w załącznikach znaleźć można wirusy i robaki. Należy być szczególnie ostrożnym w sytuacji, gdy otrzymujemy od nieznanego osoby e-mail z załącznikiem

Zapora sieciowa (ang. firewall – ściana ogniowa) – jeden ze sposobów zabezpieczania sieci i systemów przed intruzami. Do podstawowych zadań zapory należy filtrowanie połączeń wchodzących i wychodzących oraz tym samym odmawianie żądań dostępu uznanych za niebezpieczne.

Wykorzystane źródła:

<http://www.bezpiecznyinternet.org/>

<http://www.chip.pl/>

<http://www.i-slownik.pl/>

<http://pl.wikipedia.org/>

<http://windows.microsoft.com/pl>